Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Advocaat klagers

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

T 070 370 79 11
F 070 370 79 00

Ons kenmerk
2940070

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Datum 2 juli 2020
Onderwerp Uw klacht van 23 januari 2020

Geachte Advocaat klagers,

Bij brief van 23 januari 2020 is door Advocatenkantoor een klacht ingediend in de zin van hoofdstuk 9 Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Aanleiding voor de klacht vormen enkele uitlatingen van de minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus (hierna ook: de beklaagde), gedaan na afloop van een Algemene Ledenvergadering van de Producenten Organisatie Varkenshouderij (POV) in Heteren op 25 november 2019. De uitlatingen zijn door de daarbij aanwezige journalist Caroline van der Plas gepubliceerd op het twitteraccount van Pigbusiness.nl@Varkenstweet.

Verloop van de procedure
Bij brief van 5 februari 2020 is de ontvangst van uw klacht bevestigd. Aansluitend hebt u die dag telefonisch bevestigd dat de klacht moet worden opgevat als klacht in de zin van hoofdstuk 9 Awb. De beslistermijn op de klacht is vervolgens bij brief van 25 februari 2020 verdaagd. Hierna is vanuit mijn ministerie enige tijd zonder succes geprobeerd om contact met u te leggen inzake de vraag of u of uw cliënten behoefte hadden om op de klacht gehoord te worden. Bij e-mailbericht van 30 april 2020 hebt u aangegeven dat bij klagers de behoefte bestond de klacht toe te lichten tijdens een hoorzitting.

Conform afdeling 9.1.3 Awb is in dit geval gekozen voor een klachtadviesprocedure waarbij een klachtadviescommissie onafhankelijk advies uitbrengt ten aanzien van de beslissing op de klacht. De daadwerkelijke beslissing op de klacht wordt, na kennisneming van het advies, genomen door het bestuursorgaan, in dit geval de minister van Justitie en Veiligheid. Omdat de klacht de minister van Justitie en Veiligheid zelf betreft, heeft de minister van Justitie en Veiligheid mij gemandateerd om deze beslissing namens hem te nemen.

Bij besluit van 19 mei 2020 zijn mevrouw mr. drs. M.H. Houpt, en de heer mr. H.W. Schmidt aangesteld als externe leden van de klachtadviescommissie. Een medewerker van mijn ministerie is als secretaris in de klachtadviescommissie benoemd.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden

Datum
2 juli 2020

Ons kenmerk
2940070

Bij brief en e-mailbericht van 14 mei 2020 bent u uitgenodigd voor een hoorzitting over de klacht op 20 mei 2020. Tijdens de hoorzitting hebben u en uw cliënten een toelichting gegeven aan de klachtadviescommissie op de klacht. Het woordelijk verslag van de hoorzitting is u bij e-mailbericht van 3 juni 2020 gezonden.

De klachtadviescommissie heeft mij op 8 juni 2020 haar advies op de klacht doen toekomen (zie verder: **Advies klachtadviescommissie**).

Klachtformulering
Het volledige klaagschrift is opgenomen in **bijlage I**. Voor de inhoud van het klaagschrift wordt naar deze bijlage verwezen.

Beoordeling klachtformulering
In de Volkskrant van 29 november 2019 heeft de beklaagde uitlating 24, in de door klagers aangegeven vorm, ontkend. Beklaagde heeft hierbij niet aangegeven hoe hij dit anders zou hebben verwoord. Hij zou het in ieder geval niet over een ¨platte kar¨ hebben gehad. Uitlating 7 is door de beklaagde erkend. Journalist Caroline van der Plas heeft in hetzelfde krantenartikel de authenticiteit van alle beklaagde uitlatingen bevestigd.[1]
Op de uitlatingen 7, 24 en 34 is door de beklaagde bij brief van 23 januari 2020, in antwoord op Kamervragen van het lid Ouwehand (PvdD), gereageerd. Hierbij heeft de beklaagde deze uitlatingen erkend noch ontkend.

Beklaagde heeft bij brief van 23 januari 2020, in antwoord op Kamervragen van het lid Ouwehand (PvdD),[2] en bij brief van 24 januari 2020 inzake de aanwezigheid van de minister van Justitie en Veiligheid bij de ALV van de organisatie van varkenshouders[3], het volgende naar voren gebracht:

"Tijdens de ALV heb ik een toelichting gegeven op de factsheet 'dierenrechtenacties in de agrarische sector' (bijgevoegd) bedoeld voor (boeren)bedrijven en organisaties die te maken kunnen krijgen met dierenrechtenextremisme en strafbare uitingen van dierenrechtenactivisme. Daarbij zijn verschillende handelingsperspectieven aan de orde gekomen die ook in het factsheet zijn terug te vinden. Tref preventieve maatregelen. Vergrendel zo mogelijk stallen en andere gebouwen indien u daarmee kan worden voorkomen dat deze plaatsen illegaal betreden worden. Blijf rustig en bel direct de politie. Daarbij ben ik ook ingegaan op de mogelijkheden die het Wetboek van Strafvordering biedt om zelf iemand aan te houden als deze persoon op heterdaad wordt betrapt bij het plegen van een misdrijf. Ook heb ik stilgestaan bij situaties waarin iemand genoodzaakt is zichzelf of dieren te verdedigen tegen een directe aanval. Daarbij heb ik ook aangegeven dat de varkenshouders bij verdenkingen van strafbare feiten beelden kunnen maken voor de bewijsvoering, kentekens kunnen noteren en eventueel beslag kunnen laten leggen op auto's van indringers op hun terrein. Telkenmale heb ik benadrukt dat op andere wijzen het recht in eigen hand nemen door het plegen van strafbare feiten ('eigenrichting') verboden

[1] Dion Mebius voor De Volkskrant, *'Dierenactivisten op je erf? De hogedrukspuit erop, is het advies van Grapperhaus'*, 29 november 2019.
[2] Kamerstukken II 2019-2020, Aanhangsel van de Handeling, nr. 1458.
[3] Kamerstukken II 2019-2020, 29 754, nr. 583.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden

Datum
2 juli 2020

Ons kenmerk
2940070

is en kan leiden tot strafvervolging.

De emoties liepen tijdens de bijeenkomst af en toe hoog op, omdat er heel persoonlijke verhalen uit de zaal kwamen over de ervaringen die men had met dierenrechtenactivisten en dierenrechtenextremisten. Dan spreken we dus over bezettingen, nachtelijke insluipingen en onverklaarbare branden, iets wat een enorme impact heeft op boerenfamilies en hun werknemers. De varkenshouderij zoekt daarbij terecht naar een eigen handelingsperspectief, 'wat kan ik doen?' Dit handelingsperspectief en bijbehorende begrenzingen heb ik, als gezegd aan de hand van dit factsheet, verder met hen verkend."

Dit antwoord is als zienswijze bij de beoordeling van de klacht betrokken.

Advies klachtadviescommissie
De klachtadviescommissie beoordeelt de klacht als deels gegrond. Het onafhankelijke advies van de klachtadviescommissie is integraal opgenomen in **bijlage II**. Voor de inhoud van het advies wordt naar deze bijlage verwezen.

Beslissing
Ik neem het advies van de klachtadviescommissie over en maak hun overwegingen tot de mijne.

Ik beoordeel de klacht derhalve als deels gegrond.

Hoogachtend,

De Minister van Justitie en Veiligheid,
namens deze,
Handtekening

Dick Schoof
Secretaris-generaal Justitie en Veiligheid

Indien u over de (wijze van) afhandeling van uw klacht door het ministerie van Justitie en Veiligheid niet tevreden bent, kunt u binnen een jaar na bekendmaking van deze brief de Nationale ombudsman als externe klachtbehandelaar schriftelijk verzoeken een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop het ministerie zich in onderhavige kwestie heeft gedragen. Het verzoekschrift bevat uw naam en adres, een omschrijving van de gedraging en mededeling wie zich aldus heeft gedragen en jegens wie de gedraging heeft plaatsgevonden, de grieven met betrekking tot de gedraging alsmede de wijze waarop een klacht is ingediend en de bevindingen van het onderzoek door het ministerie van Justitie en Veiligheid naar uw klacht. Het postadres van de Nationale ombudsman luidt: Nationale ombudsman, Postbus 93122, 2509 AC DEN HAAG.